

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

อบายमुख ๖

อบายमुख คือ ช่องทางของความเสื่อม, ทางแห่งความพินาศ, เหตุย่อยับแห่งโรคทรัพย์ ทางแห่งความฉิบหาย, สาเหตุให้ถึงความเสื่อม มี ๖ อย่าง ดังนี้

๑. ติดสุราและของมีนเมา มีโทษ ๖ คือ
 ๑. ทรัพย์หมดไป ๑ เห็นชัด ๑
 ๒. ก่อการทะเลาะวิวาท
 ๓. เป็นบ่อเกิดแห่งโรค
 ๔. เสียเกียรติเสียชื่อเสียง
 ๕. ทำให้ไม่รู้อาย
 ๖. ทอนกำลังปัญญา
๒. ชอบเที่ยวกลางคืน มีโทษ ๖ คือ
 ๑. ชื่อว่าไม่รักษาตัว
 ๒. ชื่อว่าไม่รักษาลูกเมีย
 ๓. ชื่อว่าไม่รักษาทรัพย์สมบัติ
 ๔. เป็นที่ระแวงสงสัย
 ๕. เป็นเป้าให้เขาใส่ความหรือข่าวลือ
 ๖. เป็นทางมาของเรื่องเดือดร้อนเป็นอันมาก
๓. ชอบเที่ยวดูการละเล่นมีโทษ โดยการงานเสื่อมเสีย เพราะใจกังวลคอยคิดจ้องกับเสียเวลาเมื่อไปดูสิ่งนั้น ๆ ทั้ง ๖ กรณี คือ
 ๑. รำที่ไหนไปทีนั้น
 ๒. ขับร้องที่ไหน ไปทีนั้น
 ๓. ประโคมที่ไหน ไปทีนั้น
 ๔. เสภาที่ไหน ไปทีนั้น
 ๕. เพลงที่ไหน ไปทีนั้น
 ๖. เถิดเทิงที่ไหน ไปทีนั้น

๔. ตัดการพนัน มีโทษ ๖ คือ

๑. เมื่อชนะย่อมก่อเวร
๒. เมื่อแพ้ก็เสียดายทรัพย์ที่เสียไป
๓. ทรัพย์หมดไป ๆ เห็นขัด ๆ
๔. เข้าที่ประชุม เขาไม่เชื่อถือถ้อยคำ
๕. เป็นที่หมิ่นประมาทของเพื่อนฝูง
๖. ไม่เป็นที่พึงประสงค์ของผู้ที่จะหาคู่ครองให้ลูกของเขา เพราะเห็นว่าจะเลี้ยงลูก

เมียไม่ไหว

๕. คบคนชั่ว มีโทษ โดยนำไปให้กลายเป็นคนชั่วอย่างคนที่ตนคบทั้ง ๖ ประเภท คือ ได้เพื่อนที่จะนำไปกลายเป็น

๑. นักการพนัน คือ ชอบเล่นการพนันจนติด
๒. นักเลงหญิง คือ เป็นคนเจ้าชู้
๓. นักเลงเหล้า คือ ชอบดื่มสุราเป็นประจำ
๔. นักลวงของปลอม คือ นำให้เป็นคนลวงผู้อื่นด้วยของปลอม
๕. นักหลอกลวง คือ เป็นคนโกงเขาซึ่งหน้า
๖. นักเลงหัวไม้ คือ ชอบทะเลาะวิวาท

๖. เกียจคร้านการงาน มีโทษโดยทำให้ยกเหตุต่าง ๆ เป็นข้ออ้างผิดเพี้ยนไม่ทำการงาน โภคะใหม่ก็ไม่เกิด โภคะที่มีอยู่ก็หมดสิ้นไป คือให้อ้างไปทั้ง ๖ กรณีว่า

๑. หนาวนักแล้วไม่ทำการงาน
๒. ร้อนนักแล้วไม่ทำการงาน
๓. เย็นไปแล้วไม่ทำการงาน
๔. ยังเข้านักแล้วไม่ทำการงาน
๕. หิวนักแล้วไม่ทำการงาน
๖. อิ่มนักแล้วไม่ทำการงาน *

* บางฉบับเป็น กระจายนัก

อธิบายขุหมวดนี้ ตรัสแก่สังคาลกมาณพ ก่อนตรัสเรื่องทิศ ๖

ที่มา : พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ผู้แต่ง สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต)

สำนักพิมพ์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๖